

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Кримінальне процесуальне право та криміналістика

Методичні рекомендації для підготовки і складання
кваліфікаційного комплексного іспиту для здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня бакалавр спеціальності 081 «Право»
освітньо-професійної програми «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура.
Адвокатура) денної та заочної форм навчання

Обговорено і
рекомендовано на
засіданні кафедри
кримінального права та
правосуддя
Протокол № 2
Від « 02» вересня 2019 р.

Кримінальне процесуальне право та криміналістика. Методичні рекомендації для підготовки і складання кваліфікаційного комплексного іспиту для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр спеціальності 081 «Право» освітньо-професійної програми «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура) денної та заочної форм навчання / Укл. : Сенченко Н.М. – Чернігів : ЧНТУ, 2020. – 25 с.

Укладач: Сенченко Надія Миколаївна, к.ю.н., доцент кафедри кримінального права та правосуддя

Відповідальний за випуск: Коломієць Наталія Володимирівна, доктор юридичних наук, професор кафедри кримінального права та правосуддя Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету.

Рецензент: Пузирний Вятчеслав Феодосійович, доктор юридичних наук, професор кафедри трудового права, адміністративного права та процесу Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА ПО ПІДГОТОВЦІ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ.....	5
2.1.Підготовка та проведення екзаменаційних комісій (ЕК).....	6
2.2.Про перелік документів та їх підготовку для ЕК	7
2.3.Методика проведення консультацій	7
2.4. Методичні рекомендації з підготовки екзаменаційних питань.....	8
2.5.Підготовка та характер екзаменаційних білетів	8
2.6. Методичні поради здобувачу вищої освіти з підготовки відповідей на екзаменаційні питання.....	9
2.7. Методичні поради здобувачу вищої освіти з підготовки відповідей на питання екзаменаційного білета.....	10
2.8. Про форму проведення кваліфікаційного комплексного іспиту	11
3. КРИТЕРІЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ОЦІНОК І МЕТОДИКА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ .	12
4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ	14
5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ З КУРСУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНАЛІСТИКИ	15
6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	18

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

На сучасному етапі розвитку правової держави важливим завданням вищої школи України є покращення підготовки спеціалістів, формування творчого підходу до навчання і вміння застосовувати набуті знання при вирішенні практичних завдань.

Ці вимоги повною мірою стосуються і випускників Навчально-наукового інституту права та соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету. Професійна підготовка юриста передбачає згідно з навчальним планом за чотири - п'ять років опанування комплексу правових дисциплін, а з найважливіших, у тому числі з кримінального процесуального права та криміналістики – складання кваліфікаційного комплексного іспиту.

Вивчення кримінального процесуального права та криміналістики, включаючи спецкурси, здійснюється протягом VI – VIII семестрів і забезпечується викладанням лекцій, проведенням практичних занять, колоквиумів, консультацій, самостійною роботою здобувачів вищої освіти, виконанням контрольних, курсових робіт, складанням заліків та кваліфікаційних іспитів.

Кваліфікаційний комплексний іспит – це підсумкова перевірка якості знань, визначення ступеня професійної підготовки здобувачів вищої освіти-випускників, їх вміння застосовувати одержані знання у своїй практичній діяльності. Іспит проводиться в рамках вимог програми навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право України» та «Криміналістики» останнього року видання та тих доповнень, які щорічно вносяться кафедрою у зв'язку з прийняттям нових законодавчих та інших нормативно-правових актів.

Програма та методичні рекомендації включають в себе необхідний перелік законодавчих і нормативних матеріалів та обов'язкової літератури.

Умовою успішної підготовки до кваліфікаційного комплексного іспиту є опрацювання здобувачами вищої освіти важливих положень кримінального процесуального права, які містяться у Кримінальному процесуальному кодексі (далі КПК) України, підручниках, монографіях, навчальних посібниках, науково-практичних коментарях до КПК України та іншій науковій та навчально-методичній літературі, в тому числі з криміналістики. При цьому слід навчитися пов'язувати основні положення з конкретною проблемою кримінального процесуального права, вбачити її практичне значення.

Готуючись до кваліфікаційного комплексного іспиту недопустимо обмежуватися вивченням фактичного матеріалу, викладеного у підручниках. Потрібно засвоїти основні положення Конституції України, норми Кримінального процесуального кодексу України, всі зміни, внесені до кримінального процесуального законодавства на момент підготовки до

кваліфікаційного комплексного іспиту, для чого здобувач вищої освіти повинен мати тексти законів, які не знайшли свого відображення в останніх виданнях КПК України або Коментарях до нього, а також роз'яснення Пленуму Верховного Суду України.

Зміни до чинного кримінального процесуального законодавства публікується в “Офіційному віснику України”, “Відомостях Верховної Ради України”, у газетах “Урядовий кур’єр” та “Голос України”, які визнано офіційними виданнями. З постановами Пленуму Верховного Суду України можна ознайомитись у Вісниках Верховного Суду України або Збірниках Постанов Пленуму Верховного Суду України.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА ПО ПІДГОТОВЦІ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ

Успішна підготовка до кваліфікаційного комплексного іспиту багато в чому залежить від організації та чіткого додержання режиму самостійної роботи. Враховуючи обсяг та складність предметів, в першу чергу, слід оптимально розподілити час роботи над кожною дисципліною у період між останньою сесією та початком кваліфікаційного комплексного іспиту. Для більшості здобувачів вищої освіти бажано і під час останнього семестру знаходити можливість виділяти щоденно дві – три години для роботи над предметами, які виносяться на кваліфікаційний комплексний іспит. Такий підхід забезпечує надійність та повноту знань, запобігає перевтомі у період проведення комплексного кваліфікаційного іспиту.

Важливим є правильний розподіл робочого часу для підготовки до кваліфікаційного комплексного іспиту. Встановлення для себе норми матеріалу, який необхідно вивчити або повторити, обов’язкове чергування занять з відпочинком – все це допомагає продуктивніше працювати над засвоєнням тексту щоденно. Корисно чергувати і форми роботи: ознайомлення з навчальною та методичною літературою, конспектування окремих питань та положень, опрацювання законодавчих актів та постанов Пленуму Верховного Суду України.

Ознайомившись з методичними порадами, здобувачі вищої освіти зможуть належним чином організувати підготовку до кваліфікаційного комплексного іспиту з кримінального процесуального права і криміналістики та оптимально розподілити час, необхідний для засвоєння і повторення всіх розділів курсу. Пізніше необхідно визначити обсяг навчальної і методичної літератури та інших джерел, опрацювання яких обов’язкове при підготовці до кваліфікаційного комплексного іспиту. З урахуванням досвіду вивчення кримінального процесуального права на 3-4 курсах і на основі програми навчальної дисципліни “Кримінальне процесуальне право” здобувач вищої освіти повинен скласти індивідуальний графік, в якому визначити найбільш важливі теми курсу, а саме: “Суб’єкти кримінальної процесуальної діяльності”, “Докази та доказування”, “Заходи забезпечення кримінального провадження”, “Досудове розслідування”, “Слідчі (розшукові) дії”, “Судове

провадження”, “Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядку”, “Виконання судових рішень”, “Криміналістична ідентифікація”, “Криміналістичні версії і прогнозування”, “Криміналістична техніка”, “Криміналістична тактика”, “Криміналістична методика”, тощо.

Бажано вибрати послідовність діяльної підготовки з відповідної дистипілни. Спочатку працювати над такими розділами Загальної частини, як кримінальний процесуальний закон, кримінальні процесуальні норми, вчення про докази, процесуальний статус суб’єктів кримінальної процесуальної діяльності, а потім переходити до питань Особливої частини. Щодо криміналістики, то слід спочатку чітко розібратись в питаннях системи криміналістики, криміналістичній ідентифікації, криміналістичних версіях, криміналістичної техніки, криміналістичної методики та тактики. Важливою обставиною є послідовність праці над джерелами. Потім, в першу чергу, ознайомитися з методичними рекомендаціями, повторити вивчений раніше матеріал шляхом опрацювання конспекту лекцій з окремих розділів, а надалі працювати над підручниками, коментарем до Кримінального процесуального кодексу України та іншими джерелами, в яких висвітлені питання конкретних тем з кримінального процесуального права та криміналістики.

На кожне питання програми навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право України», «Криміналістика» необхідно знайти вичерпну відповідь у рекомендованій літературі, а якщо відповіді не знайдено, – звернутися до викладача кафедри за консультацією.

Безпосередньо перед складанням комплексного кваліфікаційного іспиту здобувачу вищої освіти надається п’ять – шість днів для повторення та закріплення вивченого матеріалу, організовуються консультації перед кваліфікаційним комплексним іспитом, а також індивідуальні консультації. Активно працюючи, за цей час студент, як правило, встигає повторити всі теми курсу кримінального процесуального права та криміналістики, перевірити свої знання по підготовленим кафедрою контрольним запитанням і усунути виявлені при цьому прогалини в знаннях.

2.1. Підготовка та проведення екзаменаційних комісій (ЕК)

Згідно з Положенням про екзаменаційні комісії прийняття кваліфікаційних комплексних іспитів, в тому числі з кримінального процесуального права та криміналістики, здійснюється екзаменаційною комісією, яка формується щорічно на період проведення іспиту в межах екзаменаційної комісії за спеціальністю з числа професорсько-викладацького складу кафедри кримінального права та правосуддя на чолі з головою - висококваліфікованим фахівцем в галузі кримінального процесуального права, судової експертизи та криміналістики, який має вчений ступінь або звання. Персональний склад комісії затверджується ректором ЧНТУ не пізніше як за місяць до початку кваліфікаційного комплексного іспиту.

Голова екзаменаційної комісії з кваліфікаційного комплексного іспиту за фахом затверджується ректором за узгодженням з деканом, навчальним відділом.

2.2.Про перелік документів та їх підготовку для ЕК

У екзаменаційну комісію до початку кваліфікаційного комплексного іспиту подаються такі документи:

- наказ ректора (декана юридичного факультету) про допуск здобувачів вищої освіти до кваліфікаційного комплексного іспиту;
- довідка про виконання здобувачами вищої освіти навчального плану й отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт тощо.

Для оформлення протоколів екзаменаційної комісії призначається технічний секретар.

2.3.Методика проведення консультацій

Під час підготовки до кваліфікаційного комплексного іспиту велику роль відіграють консультації. Зазвичай кожній групі надається дві години передекзаменаційної консультації.

Перша частина консультації має установчий характер.

На консультації пропонуються методичні рекомендації з організації самостійної роботи в період підготовки до кваліфікаційного комплексного іспиту:

- над законами України, прийнятими Верховною Радою, а також постановами Пленуму Верховного Суду України з питань права в галузі кримінального процесу;
- з підручниками та поточними публікаціями в газетах «Голос України», «Урядовий кур'єр» тощо;
- з навчальними посібниками, методичними вказівками та власними конспектами лекцій з відповідних дисциплін.

Важливо також на консультації ознайомити здобувачів вищої освіти:

- з обсягом вимог, що висуваються на іспиті;
- з характером питань екзаменаційних білетів, користуючись при цьому навчальними програмами з відповідних курсів.

На консультації викладач роз'яснює здобувачам вищої освіти:

- про принципи групування питань в екзаменаційних білетах;
- про місце (аудиторії), час та порядок проведення іспиту;
- про режим роботи в дні підготовки до кваліфікаційного комплексного іспиту, включаючи режим роботи бібліотеки тощо;
- про методичні вказівки до підготовки і проведення кваліфікаційного комплексного іспиту.

Друга частина консультації має на меті надати здобувачам вищої освіти допомогу у вивченні нових і найбільш складних питань фахових дисциплін. Викладач рекомендує здобувачам вищої освіти заздалегідь сформулювати питання, на які вони бажають отримати додаткові пояснення.

Це, зрозуміло, не виключає можливості для кожного здобувача вищої освіти задавати питання під час проведення консультації. Доцільно також під час консультації проаналізувати найбільш поширені помилки, які допускали здобувачі вищої освіти в попередніх групах на іспиті.

Окрім екзаменаційних консультацій, в міру необхідності, проводяться й індивідуальні. Для цього протягом тритижневого терміну, виділеного для підготовки та складання кваліфікаційного комплексного іспиту, на кафедрі кримінального права та правосуддя затверджується графік консультацій та зорганізуються чергування викладачів, про що своєчасно інформуються здобувачі вищої освіти.

Не дивлячись на важливість названих форм навчання, кожний здобувач вищої освіти повинен чітко усвідомити, що вирішальною умовою успішної підготовки до екзамену є цілеспрямована, добре організована самостійна робота над матеріалом курсу.

Здобувачі вищої освіти повинні використовувати різноманітні форми та методи самостійної роботи. Досвід показує, що доцільно вміти моделювати відповідь, тобто будувати структуру, послідовність та зміст відповіді відразу після опрацювання матеріалу. Таке моделювання закріплює одержану інформацію, робить знання більш глибокими і допомагає швидше згадати потрібне і сформулювати відповідь.

Здобувачам вищої освіти надається також можливість користуватися під час підготовки до кваліфікаційного комплексного іспиту аудиторіями з комп'ютерною технікою.

2.4. Методичні рекомендації з підготовки екзаменаційних питань

Підготовка і формування екзаменаційних білетів є одним з найбільш складних і відповідальних питань. При їх формуванні можна користуватися двома різними підходами.

Перший полягає у збереженні специфіки кожної дисципліни. Це полегшує вирішення організаційних моментів: питання оглядових лекцій, проведення консультацій, підведення підсумків іспитів тощо. Але можливе дублювання окремих питань.

Другий підхід – комплексний, системний, являє собою синтез усіх наскрізних проблем фахової підготовки. У цьому випадку екзаменаційні питання повинні формуватися на засадах методологічного їх значення, актуальності з погляду на сучасні вимоги. Безумовно, за таким підходом частина питань може залишитися поза увагою укладачів екзаменаційних білетів. Тому доцільно включати їх в білети як самостійні питання.

2.5. Підготовка та характер екзаменаційних білетів

Іспит проводиться за білетами, складеними відповідно до програми кваліфікаційного комплексного іспиту. Кожний білет включає до себе питання з дисциплін «Кримінальне процесуальне право» та

«Криміналістика», що дає змогу перевірити знання з відповідних навчальних дисциплін.

Білету затверджуються на засіданні кафедри.

2.6. Методичні поради здобувачу вищої освіти з підготовки відповідей на екзаменаційні питання

Успіх складання кваліфікаційного комплексного іспиту багато в чому залежить від систематичного та сумлінного вивчення навчального матеріалу протягом усього часу навчання, від уміння правильно організувати попередню та безпосередню підготовку до кваліфікаційного комплексного іспиту, що дозволяє привести свої знання у певну систему, засвоїти ті зміни та доповнення, які відбулися в науці кримінального процесуального права та законодавстві.

Підготовка до кваліфікаційного комплексного іспиту передбачає повторення та опрацювання матеріалу всіх 20 тем з дисципліни «Кримінальне процесуальне право» та 19 тем з курсу «Криміналістика». При цьому підвищену увагу слід звернути на такі важливі теми Загальної частини з кримінального процесу: «Поняття, система та завдання кримінального процесу», «Засади кримінального провадження», «Суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності», «Доказування і докази в кримінальному провадженні», «Заходи забезпечення кримінального провадження», «Цивільний позов в кримінальному провадженні, а також на такі теми Особливої частини, як «Загалі положення досудового розслідування», «Слідчі (розшукові) дії», «Повідомлення особі про підозру», «Негласні слідчі (розшукові) дії», «Зупинення і закінчення досудового розслідування», «Підготовче провадження», «Загальні положення судового розгляду», «Судовий розгляд», «Апеляційне провадження», «Виконання судових рішень», «Касаційне провадження», «Перегляд судових рішень за ново виявленими або виключними обставинами». А також з навчальної дисципліни «Криміналістика»: «Криміналістична методологія», «Криміналістична ідентифікація», «Криміналістична тактика», «Криміналістична техніка», «Методика розслідування окремих видів злочинів», «Криміналістичний облік».

Для успішної роботи над матеріалом курсу кримінального процесуального права та криміналістики студенту необхідно мати: Конституцію України; Кримінальний кодекс України; Кримінальний процесуальний кодекс України, програму курсу останнього року видання; методичні рекомендації кафедри з Загальної та Особливої частин курсу «Кримінальне процесуальне право»; навчальні посібники, видані кафедрою з окремих тем; власний конспект лекцій з курсу; підручники «Кримінальне процесуальне право України», «Криміналістика»; Коментар до Кримінального процесуального кодексу України.

Гарантом успішного складання здобувачем вищої освіти екзамену є глибоке знання основних положень Конституції України, які мають

безпосереднє відношення до кримінального процесуального права. Кримінальний процесуальний закон захищає особу, суспільство та державу від кримінальних правопорушень, охороняє права, свободи та законні інтереси учасників кримінального провадження. Багато конкретних питань кримінального процесуального законодавства впливають з конституційних положень. Так, відповідаючи на питання «Свобода від самовикриття», «Презумпція невинуватості здобувачу вищої освіти слід звернути увагу на положення ст. 63, ст.62 Конституції України, в якій чітко проголошено, що особа має право не давати показань щодо себе та близьких своїх родичів, а також особа вважається невинуватою у вчиненні кримінального правопорушення і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено і встановлено обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили.

Основну увагу слід приділяти засвоєнню діючого законодавства, яке покладено в основу науки кримінального права.

Здобувач вищої освіти повинен знати структуру та зміст Кримінального процесуального кодексу України зі всіма змінами законів, затверджених після прийняття Кримінального процесуального кодексу України.

Важливою умовою успішного складання кваліфікаційного комплексного іспиту є вміння пов'язувати теоретичні положення та зміст закону з практикою його застосування. Знати тільки зміст закону ще недостатньо, потрібно вміти правильно тлумачити кримінальний процесуальний закон щодо правозастосовчої діяльності. Тому при підготовці конкретних тем здобувач вищої освіти повинен звернутися до відповідних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України про практику застосування судами кримінального процесуального законодавства, з'ясувати зміст основних положень цих постанов і використати їх під час відповіді на конкретні запитання, а у необхідних випадках ілюструвати їх прикладами з практики. Не варто забувати, що знання роз'яснень вищестоящих судових органів підвищує професійну підготовку. Ці роз'яснення орієнтують на правильне застосування закону, у них визначаються завдання та загальні напрямки боротьби зі злочинністю на сучасному етапі. Належна підготовка до екзамену потребує знань усіх тем курсу, рекомендованих кафедрою, джерел спеціальної літератури, спірних точок поглядів на основні проблеми кримінального процесуального права, вміння висловлювати своє ставлення до них.

2.7. Методичні поради здобувачу вищої освіти з підготовки відповідей на питання екзаменаційного білета

Здобувачу вищої освіти надається достатньо часу для підготовки до відповіді (до 25-30 хвилин). Виявлення рівня знань здобувача вищої освіти здійснюється шляхом аналізу його відповідей на кожне запитання білета.

Безпосередньо на кваліфікаційному комплексному іспиті по білету необхідно з'ясувати зміст кожного питання. Бажано передусім знайти питання в програмі навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право України», «Криміналістика», з'ясувати, до яких розділів вони належать і в якому співвідношенні знаходяться з іншими питаннями теми. Структуру відповіді слід продумати, згадати матеріал, який опрацьовувався при підготовці цього питання. Письмові тези або план відповіді повинні бути лаконічними, чіткими. До них необхідно внести головне, що потрібно для відповіді на питання, зміст і судження у тезах слід викладати логічно і послідовно. При цьому не потрібно записувати всю відповідь, а потім дослівно читати ці записи. Таке читання знижує загальне уявлення й оцінку відповіді. Варто мати на увазі, що усна вільна форма викладення матеріалу – явне свідчення впевненості, міцності знань і належної професійної підготовки студента. А тези або план допомагають визначити напрямок і зміст відповіді, застерегти від пропусків будь-чого важливого.

У разі сумніву щодо розуміння сформульованих у білеті питань або умов задачі здобувач вищої освіти має право звернутися за поясненням до екзаменаційної комісії.

2.8. Про форму проведення кваліфікаційного комплексного іспиту

До початку кваліфікаційного комплексного іспиту група здобувачів вищої освіти, які складають його за розкладом у цей день, запрошується в аудиторію, де відбувається засідання ЕК.

Голова комісії поздоровляє здобувачів вищої освіти з початком кваліфікаційного комплексного іспиту, знайомить їх зі складом ЕК і коротко пояснює порядок її роботи.

Враховуючи режим роботи комісії, до кваліфікаційного комплексного іспиту запрошуються одночасно не більше 5-ти здобувачів вищої освіти за відповідним списком навчальної групи. Кожному з них для підготовки відповідей виділяють окремий стіл. Необхідні записи здобувач вищої освіти робить на стандартних аркушах, що видаються комісією.

Кульмінаційна частина кваліфікаційного комплексного іспиту – заслуховування комісією відповідей здобувача вищої освіти. Якщо останній відхиляється у бік від сформульованих у білеті питань, голові комісії необхідно спрямувати відповідь здобувача вищої освіти у правильному напрямі. Члени комісії, з дозволу голови ЕК, мають право задавати уточнюючі й додаткові питання. Методично доцільно задавати питання після відповідей здобувача вищої освіти на всі питання екзаменаційного білета.

Якщо здобувач вищої освіти допускає у відповіді помилки, вони негайно виправляються членами комісії. При необхідності можна супроводжувати свої зауваження короткими поясненнями, щоб запобігти можливим повторенням аналогічних помилок у наступних відповідях здобувача вищої освіти.

Додаткові питання члени комісії задають на кваліфікаційному комплексному іспиті за таких обставин:

- відповідь здобувача вищої освіти не достатньо повна, позбавлена логічності й визначеності;
- у відповіді допущені суттєві помилки;
- виникають сумніви в оцінці знань здобувача вищої освіти.

Уточнюючі й додаткові питання треба чітко сформулювати. Члени комісії повинні пам'ятати про необхідність підтримки на кваліфікаційному комплексному іспиті невимушеної, доброзичливої обстановки, яка сприятиме спокійній підготовці здобувачів вищої освіти до відповідей.

Разом з тим важливо органічно поєднувати на кваліфікаційному комплексному іспиті високу вимогливість і об'єктивність в оцінках, індивідуальний підхід до здобувачів вищої освіти у визначенні рівня їх знань в сфері юриспруденції.

3. КРИТЕРІЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ОЦІНОК І МЕТОДИКА ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ

А. Критерії екзаменаційних оцінок

Головне, що враховується комісією при вирішенні питання про рівень підготовки здобувача вищої освіти з кримінального процесуального права та криміналістики:

- а) розуміння основних категорій, понять і інститутів теорії кримінального процесуального права та криміналістики;
- б) володіння матеріалом в обсязі програми курсу;
- в) знання чинного кримінального процесуального законодавства і важливих роз'яснень судової практики;
- г) практичне використання набутих знань теорії і законодавчих положень у правозастосовній діяльності, тобто вміння давати правильну юридичну оцінку явища (правильно його кваліфікувати), чітко і грамотно обґрунтовувати застосування положень закону, знаходити ознаки, які відрізняють суміжні поняття і склади злочинів;
- д) вміння самостійно, чітко, послідовно і впевнено відповідати на запитання екзаменаційного білета або на додаткові запитання, поставлені будь-яким членом екзаменаційної комісії.

При оцінці знань здобувачів вищої освіти екзаменаційна комісія керується критеріями і положеннями, розробленими Міністерством освіти і науки України.

Оцінки «відмінно» заслуговують здобувачі вищої освіти, що показали глибокі знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни «Кримінальне процесуальне право України», «Криміналістика», засвоєння основної літератури, вміння розібратися у спірних точках зору щодо конкретного питання, знання чинного законодавства і важливих положень

судової практики. Як правило, відмінна оцінка виставляється здобувачам вищої освіти, які проявили творчі здібності у засвоєнні і використанні положень теорії кримінального процесуального права і криміналістики, вміють юридично грамотно, чітко і послідовно відповідати на запропоновані запитання.

Оцінки «добре» заслуговують здобувачі вищої освіти, які виявили хороші знання матеріалу в обсязі навчальної програми, засвоїли основні законодавчі положення і роз'яснення судової практики, не допустили суттєвих помилок при відповіді на всі три питання, продемонструвати вміння чітко викладати матеріал і застосовувати одержані знання у практичній діяльності.

Оцінки «задовільно» заслуговують здобувачі вищої освіти, які показали задовільні знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, засвоїли положення чинного закону і судової практики та змогли дати правильну юридичну оцінку явища, застосувати відповідні кримінально-процесуальні правові норми, але допустили помилки у відповідях, неточності у формулюванні окремих теоретичних понять і положень закону або виявили поверхневі знання одного з трьох питань білета і у відповідях яких немає чіткості, послідовності, аргументованості.

Оцінка «незадовільно» виставляється здобувачам вищої освіти, які показали недостатні знання навчально-програмного матеріалу, у відповідях яких виявилися суттєві прогалини у знаннях цього матеріалу. Як правило, це здобувачі вищої освіти, які не знають основних понять, принципів і положень кримінального процесуального права, не засвоїли чинного законодавства, не вміють дати юридичного аналізу певних положень і показали тим самим свою невідповідність до професійної діяльності.

Оцінка відповіді кожного здобувача вищої освіти обговорюється колективно усіма членами екзаменаційної комісії, які приймали екзамен.

Підсумки кваліфікаційного комплексного іспиту оголошуються головою комісії у присутності всіх здобувачів вищої освіти групи. Усі оцінки вносяться до протоколу засідання екзаменаційної комісії і у залікову книжку здобувача вищої освіти.

Б. Методика оцінки результатів кваліфікаційного комплексного іспиту

Одним із шляхів реалізації критеріїв екзаменаційних оцінок, зменшення впливу суб'єктивності на їх визначення може бути використання «Робочої оціночної картки члена ЕК». Картка побудована на засадах виділення основних і додаткових оціночних елементів із суми знань, умінь, навичок, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти у процесі вивчення фахових дисциплін в поєднанні з його здатністю користуватися набутими теоретичними знаннями у практичній діяльності. Відомості про здобувачів вищої освіти групи в розділі картки «Допоміжна інформація» вносяться членом ЕК до початку кваліфікаційного комплексного іспиту за даними, що

надаються деканатом. Після завершення відповіді здобувача вищої освіти кожен член ЕК виставляє свою попередню екзаменаційну оцінку (графі - картки). Робоча оціночна картка дає змогу чітко бачити й враховувати багато складових в оцінці відповідей здобувача вищої освіти.

Оформлення результатів кваліфікаційного комплексного іспиту

Рішення щодо оцінки знань здобувача вищої освіти приймається екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням простою більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. За умов рівності кількості голосів вирішальним є голос голови.

Результати кваліфікаційного комплексного іспиту за фахом визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Здобувачам вищої освіти, які не склали кваліфікаційний комплексний іспит з поважних причин (підтверджених документально), з дозволу ректора ЧНТУ йому може бути надана можливість складання іспиту під час підготовки до інших кваліфікаційних комплексних іспитів.

Протоколи засідання екзаменаційної комісії, залікові книжки з проставленими в них оцінками підписуються головою і членами комісії.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ

3.1. Методика аналізу та оголошення результатів кваліфікаційного комплексного державного іспиту

Результати кваліфікаційного комплексного іспиту оголошуються здобувачам вищої освіти у день його проведення після оформлення протоколів екзаменаційної комісії. При цьому дається загальна оцінка відповідей здобувачів вищої освіти, відзначаються найбільш яскраві з них, характеризується рівень фахової підготовки здобувачів вищої освіти.

3.2. Звіт про результати іспиту

Після закінчення роботи екзаменаційної комісії її голова складає звіт. Підсумки кваліфікаційного комплексного іспиту обговорюються на засіданнях Вченої ради ЧНТУ, засіданні юридичного факультету.

3.3. Реалізація висновків і рекомендацій екзаменаційної комісії

Ректорат, юридичний факультет, кафедра кримінального права та правосуддя за підсумками кваліфікаційного комплексного іспиту за фахом розробляють і здійснюють відповідні заходи, спрямовані на подальше удосконалення викладання фахових дисциплін в Навчально-науковому інституті права та соціальних технологій ЧНТУ, підвищення якості підготовки фахівців в галузі юриспруденції.

5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ З КУРСУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНАЛІСТИКИ

1. Поняття і завдання кримінального процесу як діяльності компетентних органів та посадових осіб.
2. Кримінальні процесуальні функції.
3. Процесуальна форма.
4. Процесуальні гарантії.
5. Стадії кримінального провадження.
6. Верховенство права, законність, як основні засади кримінального судочинства.
7. Принцип презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини.
8. Забезпечення права на захист, свобода від самовикриття.
9. Змагальність сторін та диспозитивність.
10. Повага до гідності особи як засада кримінального провадження.
11. Недоторканість особи та житла як засади кримінального провадження.
12. Суд (суддя), слідчий суддя у кримінальному провадженні, їх повноваження.
13. Прокурор у кримінальному провадженні, його повноваження.
14. Слідчий як суб'єкт кримінального провадження, його повноваження.
15. Керівник органу досудового розслідування як суб'єкт кримінального провадження, його повноваження.
16. Оперативні підрозділи, їх повноваження у кримінальному провадженні.
17. Підозрюваний, обвинувачений у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
18. Потерпілий у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
19. Цивільний позивач, цивільний відповідач у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
20. Законні представники та представники відповідних осіб у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
21. Захисник у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
22. Свідок у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
23. Експерт та спеціаліст у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
24. Перекладач та понятий як особи, що відіграють допоміжну роль в кримінальному провадженні.
25. Збирання доказів та їх процесуальних джерел у кримінальному провадженні.
26. Перевірка та оцінка доказів та їх процесуальних джерел у кримінальному провадженні.
27. Предмет, межі та суб'єкти доказування.
28. Поняття та класифікація доказів та їх джерел.
29. Показання, як джерела доказів у кримінальному провадженні.

30. Речові докази і документи, як джерела доказів у кримінальному провадженні.
31. Висновок експерта, як джерело доказів у кримінальному провадженні.
32. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування.
33. Накладення грошового стягнення як захід забезпечення кримінального провадження.
34. Тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом, тимчасове вилучення майна як заходи забезпечення кримінального провадження.
35. Відсторонення особи від посади як захід забезпечення кримінального провадження.
36. Тимчасовий доступ до речей і документів як захід забезпечення кримінального провадження.
37. Арешт майна як захід забезпечення кримінального провадження.
38. Особисте зобов'язання і особиста порука як запобіжні заходи.
39. Домашній арешт і застава як запобіжні заходи.
40. Тримання під вартою як запобіжний захід.
41. Затримання особи: підстави та процесуальний порядок.
42. Поняття та значення підслідності у кримінальному провадженні.
43. Об'єднання та виділення кримінальних проваджень.
44. Строки досудового розслідування.
45. Допит: процесуальний та криміналістичний аспект.
46. Пред'явлення особи та предметів для впізнання: процесуальний та криміналістичний аспект.
47. Обшук: поняття та види: процесуальний та криміналістичний аспект.
48. Огляд. Експертиза трупа: процесуальний та криміналістичний аспект.
49. Освідчення особи як слідча дія.
50. Призначення експертизи на стадії досудового розслідування.
51. Слідчий експеримент: процесуальний та криміналістичний аспект.
52. Повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення: поняття, значення, випадки.
53. Процесуальний порядок повідомлення особі про підозру.
54. Допит підозрюваного.
55. Зміна повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.
56. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, види, загальні правила застосування.
57. Підстави та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування.
58. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування.
59. Закінчення досудового розслідування у зв'язку із звільненням особи від кримінальної відповідальності.

60. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту.
61. Порядок підготовчого розгляду кримінального провадження.
62. Межі судового розгляду.
63. Відкладення, зупинення та закриття кримінального провадження на стадії судового розгляду.
64. Підготовча частина судового розгляду та судове слідство.
65. Судові дебати і останнє слово обвинуваченого.
66. Процесуальний порядок постановлення судового рішення.
67. Види вироків, ухвали суду.
68. Поняття та значення апеляційного провадження.
69. Процесуальний порядок розгляду апеляційної скарги.
70. Підстави для зміни та скасування судового рішення.
71. Поняття та значення касаційного провадження.
72. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні.
73. Процесуальний порядок розгляду касаційної скарги.
74. Кримінальне провадження на підставі угод.
75. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення
76. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх.
77. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
78. Предмет та методи криміналістики.
79. Завдання, система криміналістики.
80. Загальні положення криміналістичної техніки. Умови застосування криміналістичної техніки.
81. Технічні засоби і методи виявлення слідів злочину та речових доказів.
82. Засоби фіксації, вилучення слідів злочину та речових доказів.
83. Поняття криміналістичної ідентифікації .
84. Об'єкти, суб'єкти криміналістичної ідентифікації.
85. Поняття , завдання судової фотографії.
86. Судово-оперативна фотозйомка.
87. Поняття трасології та її завдання.
88. Питання, що вирішуються трасологічною експертизою. Підготовка матеріалів до трасологічної експертизи.
89. Механізм утворення слідів . Класифікація слідів.
90. Сліди рук. Папілярні узорі, їх властивості, типи. Виявлення, фіксація і вилучення слідів рук.
91. Сліди ніг людини, сліди взуття. “Доріжка” слідів її криміналістичне значення.
92. Сліди знарядь злому та інструментів.
93. Сліди транспортних засобів.
94. Поняття , завдання судової балістики.
95. Види підробки документів, ознаки підробки.
96. Ідентифікаційні ознаки письма.

97. Класифікація ознак зовнішності людини.
98. Загальні положення криміналістичної тактики.
99. Поняття і класифікація, правила побудови і перевірка криміналістичних версій.
100. Елементи криміналістичної характеристики кримінальних правочинів.
101. Криміналістична характеристика вбивств.
102. Криміналістична характеристика зґвалтувань.
103. Криміналістична характеристика крадіжок.
104. Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв.
105. Криміналістична характеристика шахрайства.
106. Способи шахрайства з метою заволодіння індивідуальним майном громадян.
107. Криміналістична характеристика вимагання.
108. Криміналістична характеристика службових злочинів.
109. Криміналістична характеристика підпалів та інших злочинів, пов'язаних з виникненням пожеж.
110. Криміналістична характеристика злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху.
111. Використання допомоги населення і засобів масової інформації у боротьбі зі злочинністю.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Кримінальне процесуальне право

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254K/96-Bp>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99>
5. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_085
6. Мінімальні стандартні правила відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») від 29 листопада 1985 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.ua-info.biz/legal/baseni/ua-rmpubu/index.htm**
7. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний

коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 1. — 768 с

8. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова.- Х.: Право, 2012. — Т. 2. — 664 с

9. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. — К.: Юстініан, 2012. — 1224 с

10. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 3-тє вид., переробл. та доповн. / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — К.: Атіка, 2005. — 1064 с.

11. Про засади державної мовної політики : Закон України від 3 липня 2012 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/50>

12. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 51. — Ст. 577.

13. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06. 2016 р. № 1402-УШ // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 31. — Ст. 545.

14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. // Офіційний вісник України. — 2006. — № 12. — С 16-22.

15. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 11. — Ст. 50.

16. Про державну таємницю : Закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 16. — Ст. 93.

17. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>

18. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2015.—№ 40-41. — Ст. 379.

19. "Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 22. — Ст. 303.

20. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон, України від 30 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993: — № 35. — Ст. 358.

21. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради. — 1993. — № 35. — Ст. 360.

22. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон

України від 1 грудня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 1. — Ст. 1

23. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 27. — Ст. 382.

24. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 28. — Ст. 232.

25. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотну дію кримінального закону в часі) від 19 квітня 2000 р. // Вісник Конституційного Суду України. — 2000. — № 2. — С. 29-34.

26. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (справа про податки) від 5 квітня 2001 р. // Вісник Конституційного Суду України. — 2001. — № 2. — С. 19-22.

27. Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 р. № 15-рп/2004 (справа про призначення судом більш м'якого покарання : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04>

28. Порядок внесення коштів на спеціальний рахунок у разі застосування застави як запобіжного заходу: затв. постанов. Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 р. № 15 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 4. — Ст. 151.

29. Про внесення змін до Порядку внесення коштів на спеціальний рахунок у разі застосування застави як запобіжного заходу: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 р. № 27 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 5. — Ст. 177.

30. Положення про порядок застосування електронних засобів контролю : затв. наказом МВС України від 9 серпня 2012 р. // Офіц. вісн. України. — 2012. — № 76. — Ст. 3093.

31. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказ. Мін'юсту України від 26 грудня 2012 р. № 1950/5 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 3, 22 січня. — Ст. 91.

Начальна література:

32. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Загальна частина) / В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, Я. Ю. Конюшенко та ін. — К.: Нац. акад. внутр. справ, 2012. — 280 с.

33. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Особлива частина) / О. Ю. Хабло, О. С. Степанов, М. П. Климчук та ін. — К. : Наці акад. внутр. справ, 2012. — 200 с.

34. Кримінальний процес : підруч. / за ред. Ю. М. Грошевого та О. В.

Каготіної. — Х. : Право, 2010. — 608 с.

35. Кримінальний процес: Підручник/ [Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило] – Харків: Право, 2013.- 824 с.

36. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г. Шило., В.М. Трофименко — Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.

37. Кримінально-процесуальне право України : підруч. / за ред. Ю. П. Аленіна. — Х. : ТОВ «Одіссей», 2009. — 816 с

38. Назаров В. В. Кримінальний процес України [посіб. для підготовки до іспитів] / В. В. Назаров. — К.: Магістр-XXI ст., 2008. — 216 с.

39. Назаров В. В. Кримінальний процес України : [навч. посіб.] / В. В. Назаров, Г. М. Омеляненко. — [2-е вид.]. — К.: Атіка, 2007. — 584 с

Додаткова література:

40. Кримінальний процес в питаннях і відповідях: Загальна і Особлива частини: навч. посіб. /Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький, О.Ю. Хабло. – [3-тє вид., доповн. і перероб]. – К: Скіф, 2013. – 250 с.

41. Назаров В.В. Права людини у кримінальному провадженні України: сучасні проблеми і реальність / В.В. Назаров // Правова інформатика. – 2012. – № 1. – С. 112-117.

42. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів: науково-практичний посібник / автор. кол.: Андреев Р.Г., Блажівський СМ., Гошовський М.І. та ін. - К.: Алерта, 2012. - 736 с.

43. Городовенко В.В. Принципи судової влади: монографія / В.В. Городовенко. - Х.: Право, 2012. - 448 с.

44. Захист у кримінальному процесі за новим Кримінальним процесуальним кодексом України : практич. посіб. / упоряд. Ю. І. Руснак. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 352 с.

45. Зейкан Я. П. Методика захисту в окремих категоріях кримінальних справ за КПК 2012 року / Я. П. Зейкан. – Х. : Коваленко О. В., 2013. – 376 с.

46. Каркач П. М. Державне обвинувачення в суді за новим кримінальним процесуальним законодавством України : навч. посіб. / П. М. Каркач. – Х. : Право, 2013. – 184 с.

47. Коваленко Є. Г. Наукові засади кримінально-процесуального доказування : монографія / Є. Г. Коваленко. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 448 с.

48. Кухарук Ю. О. Відвід захисника від участі у кримінальній справі в кримінальному процесі України : монографія / Ю. О. Кухарук. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 147 с.

49. Ланцедова Ю. О. Сутність і послідовність роботи з особистісними і речовими джерелами доказів у кримінальному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова

експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Юлія Олександрівна Ланцедова; Харк. нац. ун-т вн. справ. – Харків, 2009. - 229 с.

50. Лапкін А. В. Роль прокурора в забезпеченні прав і законних інтересів потерпілого у кримінальному судочинстві України : монографія / А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2012. – 264 с.

51. Лиховая С.Я. Европейские стандарты в сфере назначения наказаний в Украине / С.Я. Лиховая, А.О. Кочнева // Тендеції розвитку юридичної науки в ХХІ столітті: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки, м. Київ, Національний авіаційний університет, 22 травня 2014 р. – К.: ТОВ МП ЛЕСЯ, 2014 – С. 243–245.

52. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: комент., роз'яснення, док. / відп. ред. В. С. Ковальський. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 408 с.

53. Підтримання прокурором державного обвинувачення в умовах дії нового Кримінального процесуального кодексу України: зб. метод. рек. / В. П. Пшонка [та ін.]. – К.: Прав. єдність: Алерта, 2013. – 438 с.

54. Статус органів публічного обвинувачення: міжнародні стандарти, зарубіжне законодавство і пропозиції щодо реформування в Україні / за заг. ред. О. А. Банчука. – К.: Атіка, 2012. – 623 с.

55. Тунтула О. С. Отримання доказів та форми їх представлення, оцінки та використання у кримінальному провадженні України : дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Олександра Сергіївна Тунтула; Національна академія прокуратури України. – К., 2013. – 233 с.

56. Удалова Л. Д. Надання свідку правової допомоги у кримінальному процесі: монографія / Л. Д. Удалова, О. В. Панчук. – К.: КНТ, 2014. – 160 с.

57. Удалова Л. Д. Суб'єкти кримінально-процесуального доказування: навч. посіб. / Л. Д. Удалова, О. В. Рибалка. – К.: КНТ, 2012. – 160 с.

58. Яновська О. Г. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства : моногр. / О. Г. Яновська. — К.: Прецедент, 2011. — 303 с

59. Criminal Law and Its Processes: Cases and Materials (Aspen Casebook Series), 9th Edition, 1360 pages.

Інформаційні ресурси

<http://www.nbu.gov.ua;>

<http://kpku.info/index.html;>

<http://www.naiu.kiev.ua;>

<http://jur-academy.kharkov.ua;>

http://uk.wikipedia.org/wiki/Кримінальний_процес;

<http://kalinovsky-k.narod.ru;>

http://www.pravo.vuzlib.org/txt-books_23.html;

<http://criminal-process.onua.edu.ua;>

<http://interjustice.blogspot.com;>

<http://criminal-process.onua.edu.ua/navcalni-kursi/kriminalnij-proces-lektor-m-i-paskovskij/prezentaciie-z-kursu-kriminalnogo-procesu>;
<http://www.gp.gov.ua>;
<http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>;
<http://www.scourt.gov.ua>;
<http://sc.gov.ua>;
<http://www.sbu.gov.ua/sbu/control/uk/index>;
<http://minrd.gov.ua>;
<http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/index>.

Криміналістика

Література до всіх розділів

1. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Россинская Е. Р. Криминалистика: Учебник для вузов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М: НОРМА, 2007.
2. Баев О. Я. Основы криминалистики: Курс лекций. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: Экзамен, 2003.
3. Белкин Р. С. Криминалистическая энциклопедия. – М.: Мегатрон XXI, 2000.
4. Белкин Р. С. Курс криминалистики: В 3 т. – М.: Юристь, 1997.
5. Белкин Р. С. Курс криминалистики: Учеб. пособ. для вузов. – 3-е изд., доп. – М: ЮНИТИ-ДАНА; Закон и право, 2001.
6. Криминалистика: Учебник / Под ред. Е. П. Ищенко, В. И. Комиссарова. – М.: Юристь, 2007.
7. Криміналістика: Підручник / За ред. В. Ю. Шепітька. – 3-є вид., перероб. и доп. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2004.
8. Кузьмічов В. С., Прокопенко Г. І. Криміналістика: Навч. посіб. / За заг. ред. В. Г. Гончаренка та Є. М. Моїсеєва. – К.: Юрінком Інтер, 2001.
9. Курс криминалистики: В 3 т. / Под ред. О. Н. Коршуновой и А. А. Степанова. – С. Пб.: Юрид. центр Пресс, 2004.
10. Настільна книга слідчого: [Наук.-практ. вид. для слідчих і дізнавачів] / М. І. Панов, В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова та ін. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2007.
11. Образцов В. А. Криминалистика: Курс лекций. – М., 1996.
12. Салтевський М. В. Криміналістика: Підручник: У 2 ч. – Х.: Консум, 2001. – Ч.2.
13. Шепітько В. Ю. Довідник слідчого. – Вид. 3-тє, переробл. і доп. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008.
14. Шепітько В. Ю. Криміналістика: Енциклопедичний словник. – Х.: Право, 2001.
15. Шепітько В. Ю. Криміналістика: Словник термінів. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2004.
16. Яблоков Н. П. Криминалистика: Учебник. – М.: Норма-Инфра-М,

2000.

Література до частини першої «Теоретичні основи криміналістики»

17. Белкин Р. С. История отечественной криминалистики. – М.: НОРМА, 1999.
18. Васильев А. Н., Яблоков Н. П. Предмет, система и теоретические основы криминалистики. – М.: Изд-во МГУ, 1984.
19. Журавель В. А. Проблеми теорії та методології кримінального прогнозування: Монографія. – Х.: Право, 1999.
20. Крылов И. Ф. Очерки истории криминалистики и криминалистической экспертизы. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1975.
21. Крылов И. Ф. В мире криминалистики. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1989.
22. Сегай М. Я. Методология судебной идентификации. – К.: РИО МВД УССР, 1970.
23. Селиванов Н. А. Советская криминалистика: система понятий. – М.: Юрид.лит., 1982.
24. Эксархопуло А. А. Предмет и система криминалистики. – С. Пб., 2004.

Література до частини другої «Криміналістична техніка»

25. Бирюков В. В. Цифровая фотография: перспективы использования в криминалистике: Монография. – Луганск: РИО ЛИВД, 2000.
26. Бурик В. И., Пилипчук В. Ф. Признаки внешности человека и их использование в розыскной деятельности: Справ. пособ. – К.: РИО МВД УССР, 1982.
27. Буринский Е. Ф. Судебная экспертиза документов, производство ее и пользование ею. – М.: ЛексЭст, 2002.
28. Вул С. М. Криминалистическое исследование письменной речи. – К., 1973.
29. Гончаренко В. И. Использование данных естественных и технических наук в уголовном судопроизводстве (методологические вопросы). – К.: Вища шк., 1980.
30. Грановский Г. Л. Основы трасологии: Общая часть. – М., 1965.
31. Грановский Г. Л. Основы трасологии: Особенная часть. – М., 1974.
32. Колесниченко А. К., Найдис И. Д. Судебная фотография. – Х.: Вища шк., 1981.
33. Найдис И. Д. Использование следов рук при расследовании преступлений. – К.: УМК ВО, 1988.
34. Поетика И. В. Судебная (криминалистическая) фотография: Теория и практика. – Одесса: Юрид. лит., 2002.
35. Ялышев С. А. Криминалистическая регистрация: Проблемы, тенденции, перспективы. – М., 1998.

Література до частини третьої «Криміналістична тактика»

36. Аверьянова Т. В. Судебная экспертиза: Курс общей теории. – М.: Норма, 2006.
37. Бахин В. П. Понятие, сущность и содержание криминалистической тактики: Лекция. – Симферополь, 1999.
38. Белкин Р. С. Очерки криминалистической тактики: Учеб. пособ. – Волгоград: ВСШ МВД РФ, 1993.
39. Денисюк С. Ф., Шепитько В. Ю. Обыск в системе следственных действий (тактико-криминалистические проблемы): Науч.-практ. пособ. – Х.: Консум, 1999.
40. Комиссаров В. И. Теоретические проблемы следственной тактики / Под ред. А. И. Михайлова. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1987.
41. Коновалова В. Е. Допрос: Тактика и психология. – Х.: Консум, 1999.
42. Коновалова В. Е. Версия: Концепции и функции в судопроизводстве. – Х.: Консум, 2000.